

Võ Hồng Ly - 17/06/1930 - 17/06/2023

17/6/2023

Bia đá khắc một đoạn trong bài thơ Yên Bái của nhà thơ Pháp.

Cách đây 93 năm, vào ngày 17/06/1930 tại Yên Bái (Yên Bái ngày nay), Đảng trưởng Nguyễn Thái Học và 12 đảng viên Việt Nam Quốc Dân Đảng đã dành hơi thở cuối cùng của cuộc đời mình để hô vang lời hiệu triệu “VIỆT NAM MUÔN NĂM !” trước khi bị thực dân Pháp chém đầu.

Trên chuyến tàu hỏa đưa 13 đảng viên Việt Nam Quốc Dân Đảng lên Yên Bái hành quyết, Nguyễn Thái Học ngày thường vốn ít nói lại trở nên hoạt bát, cười đùa vui vẻ mà không hề tỏ vẻ lo sợ. Đi cùng đoàn người ra pháp trường hôm ấy có một vị cố đạo làm nhiệm vụ rửa tội cho những người ái quốc trước khi bước lên máy chém. Nguyễn Thái Học đã hỏi vị cố đạo: “Làm việc cứu quốc có phải là phạm vào một điều cấm kỵ trong Kinh thánh chẳng mà cần phải rửa tội?”. Câu hỏi đã khiến viên cố đạo lúng túng không biết phải trả lời như thế nào.

Trước khi bước lên pháp trường, Nguyễn Thái Học đã kiên quyết từ chối thực hiện nghi thức rửa tội. Ông nói : "Đấu tranh cho tự do, cho độc lập của dân tộc thì không có tội gì để rửa" và đã cùng 12 người anh hùng yêu nước đồng dạ hô vang "Việt Nam Muôn Năm !" trước khi lưỡi dao sắc lẹm của máy chém rơi xuống cắt lìa đầu họ.

Nhà báo Pháp Louis Roubaud, người đã có mặt chứng kiến cuộc hành quyết ngày 17/06/1930, vẫn luôn bị ám ảnh sau nhiều năm còn lại của cuộc đời mình. Ông viết :

“Tôi nghe các nhà cách mạng cùng hô to trước khi bước lên đoạn đầu đài để lãnh nhận cái chết. Điều đó đã cho tôi thấy một lòng quyết tâm, một sự tin tưởng tuyệt đối vào tình yêu nước và chủ nghĩa quốc gia của họ. Những tiếng hô đó đã làm cho tôi, một người ngoại quốc, cũng phải cảm động...Tôi đã phải hạ nón nghiêng mình kính phục tinh thần ái quốc, lòng dũng cảm vô bờ bến của những con người Việt Nam yêu nước...” (Vietnam, Tragédie Indochinoise).

Ngay trong giờ phút cận kề cái chết, 13 con người yêu nước này vẫn đặt Tổ Quốc lên trên hết. Không một ai trong số họ đã hô “Việt Nam Quốc Dân Đảng muôn năm”.

Khi bước lên đoạn đầu đài nhận sự hành quyết, tất cả 13 người tuổi đời còn rất trẻ.

Nguyễn Thái Học lúc ấy chỉ 26 tuổi, Phó Đức Chính mới 23, còn người lớn tuổi nhất là Nguyễn Khắc Nhu cũng chỉ 48 tuổi!

Dù thời gian sống ngắn ngủi nhưng họ đã SỐNG đúng là SỐNG để những ngày cuối cùng của cuộc đời họ thật lẫm liệt với một cái CHẾT lẫm liệt vĩnh viễn lưu son sử xanh...

“Mourir pour sa patrie

C'est le sort le plus beau

La plus digne d'envie”

“Chết cho Tổ Quốc của mình

Là sứ mệnh đẹp nhất

Là khát vọng xứng đáng nhất)

Võ Hồng Ly

[\(1\) Facebook](#)